

Een ontroerende bijeenkomst

Afgelopen vrijdag vond er een ontroerende bijeenkomst plaats in het moadon (clubhuis) van de kibboets Hazorea. Het was een samenkomst van bijna tachtig nakomelingen van het echtpaar Hans en Bertha Polak-Cohen en enkele nabije Tilburgse vrienden.

Het verhaal zelf is ook ongebruikelijk. Prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld, middeleeuws historicus verbonden aan de Universiteit van Tilburg, kocht zestien jaar geleden een mooi huis in Tilburg. Hij wist niets van de achtergronden van dit huis en van de Joodse bewoners die bij het begin van de tweede wereldoorlog hals over kop vluchtten om hun leven te redden. In de loop der jaren begon prof. Bijsterveld zich dieper te interesseren voor de geschiedenis van het huis en zijn bewoners, en je kunt wel zeggen dat het verhaal zich meester maakte van hem. Deze jarenlange activiteit culmineerde in de uitgave van een boek: *House of Memories. Uncovering the Past of a Dutch Jewish Family* (Uitgeverij Verloren). Dit was de derde boekpresentatie. De eerste vond plaats in Nederland, de tweede in Amerika, waar een deel van de familie zich vestigde in de oorlog, en de derde nu in Israël, waar een niet gering deel van de familie tegenwoordig woont.

Prof. Bijsterveld is erin geslaagd een volledige stamboom samen te stellen, en foto's van bijna alle familieleden te verzamelen. Een deel van zijn inleiding bestond er dan ook uit dat hij van een groot deel van de aanwezigen (jeugd)foto's kon vertonen. Verder geeft het boek een goede indruk van de periode van voor de oorlog en de verdere belevenissen van de familie Polak. Een formele recensie van het boek is gepland voor een later tijdstip.

De bijeenkomst was georganiseerd door Lena Neumark- Spitz, die in Hazorea woont. Zij is de dochter van Edith Spitz-Polak, die weer een dochter was van het originele echtpaar dat deze sage begint; Edith is kort geleden overleden, en met haar herinneringen heeft zij enorm bijgedragen tot het totstandkomen van dit familierelaas en tijdsbeeld. De enige aanwezige overlevende van de kinderen, die de oorlog en de vlucht heeft meegemaakt, is de dochter Adah Cohn-Polak, die natuurlijk ook veel materiaal kon verschaffen voor het boek, en die enkele woorden sprak bij deze bijeenkomst.

Prof. Bijsterveld heeft een enorm werk verricht en zo een deel van de geschiedenis van Tilburg weten te achterhalen. Het uitgebreide fotografische materiaal dat hij heeft kunnen verzamelen, gaat tot en met een foto van het schip waarmee de familie Polak naar Harwich ontkwam. Mooi werk.

André Boers was uitgenodigd in zijn functie van voorzitter van het Centrum, omdat er pogingen waren gedaan om een lezing te organiseren voor een wijder publiek. Dat is bij dit bezoek van prof. Bijsterveld niet gelukt, en dat plan blijft staan voor een volgende gelegenheid.

Over het boek:

House of Memories: Uncovering the Past of a Dutch Jewish Family (Tilburg en Hilversum: Stichting Zuidelijk Historisch Contact en Uitgeverij Verloren, 2016) 488 p., 240 illustraties en foto's, 3 kaarten, 4 stambomen, DVD met de film *Here was Bertram*. ISBN 978-90-8704-604-0. € 39. Te bestellen via www.verloren.nl

Eldad Kisch; januari 2017.

